

Répási Krisztián

## Az Európai Unión belüli terrorizmus tendenciái és jellegzetességei a TE-SAT 2018 kiadvány tükrében

*Az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) megjelentette az európai uniós terrorizmussal kapcsolatos, 2017-re vonatkozó statisztikai adatait a TE-SAT jelentések legfrissebb kiadványában. A TE-SAT több egyszerű adatbázisnál vagy éves helyzetjelentésnél, ugyanis az adatok uniós tagállamok terrorfenyegetettségét érintő értékelésekkel és trendelemzésekkel egészülnek ki. Elemzésünk nemcsak az elmúlt esztendővel foglalkozik, hanem igyekszik rávilágítani az EU-n belül megjelenő terrorizmust illetően az elmúlt négy évben történt fontosabb változásokra is, kiegészítve a TE-SAT-kiadványok adatait egyéb releváns forrásokkal.*

**Kulcsszavak:** Európai Unió, terrorizmus, biztonságpolitika, Europol, terrorelhárítás

### **Répási Krisztián: *Tendencies and Characteristics of Terrorism in the European Union as Reflected in the TE-SAT 2018 Report***

*The European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) issued its latest TE-SAT report, the analysis of EU statistical data on terrorism for 2017. TE-SAT is more than a simple database or annual situation report, as the provided data is accompanied by data and trend analyses on the terrorist threat targeting EU member states. The present analysis deals not only with the past year, but offers an overview of the past four years regarding the threat of terrorism within the EU, and supports TE-SAT data by further relevant sources.*

**Keywords:** European Union, terrorism, security policy, Europol, counter-terrorism

A terrorizmus helyzetéről és tendenciáiról szóló európai uniós TE-SAT jelentés (*EU Terrorism Situation and Trend Report*) 2007 óta minden évben részletes beszámolóval szolgál az Európai Unión belüli terrorizmus helyzetéről. A beszámolók azokra a terroristámadásokkal, terrorista tevékenységgel kapcsolatos adatokra épülnek, amelyeket a tagállamok bocsátottak a kiadvány megjelentetéséért felelős Europol rendelkezésére. A TE-SAT az egyetlen olyan nyilvános adatbázis, amelyhez az adatokat az érintett országok hatóságai szolgáltatják, így terrorfenyegetettségüket illetően az adatok relevánsnak tekinthetők. A TE-SAT a terrorszervezeteket és a terrorcselekményeket motiváció szerint sorolja be. Ennek alapján öt kategóriát különböztet meg: vallási indíttatású, szeparatista, szélsőbaloldali, szélsőjobboldali és úgynevezett „tematikus” (*single issue*) terrorizmust, mindezek mellett pedig a kiadványok számba veszik azokat a terrorcselekményeket is, amelyeket egyetlen kategóriába sem tudtak besorolni (*not specified*).

A TE-SAT-kiadványok adataiból kivehető, hogy a letartóztatások és a bírósági ítéletek száma az elmúlt évben, 2016-hoz képest csökkent, míg a terrortámadások és a halálos

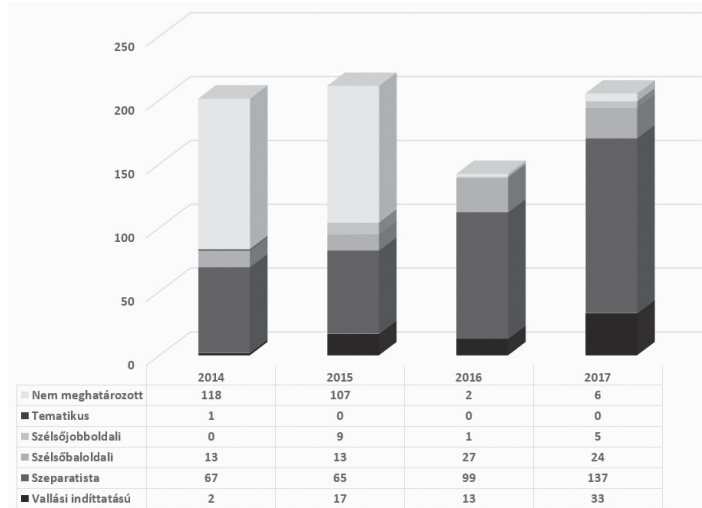
áldozatok száma az elmúlt négy évre vonatkozóan változó tendenciát mutat. 2017-ben lényegesen több terrorcselekményt hajtottak végre, mint 2016-ban, ugyanakkor a 205 merénylet és merényletkíséret (összefoglaló néven incidens) szorosan illeszkedik az elmúlt évek trendjéhez. A halálos áldozatok száma 2015-ben elsősorban a november 13-i párizsi merényletsorozat következtében jelentősen megugrott, a következő két évben – különösen 2017-ben – viszont számottevően csökkent.<sup>1</sup>

**1. táblázat: A terrortámadások, a letartóztatások és a bírósági ítéletek (elmarasztaló és felmentő ítéletek összesen), valamint a terrorcselekményekhez köthető halálos áldozatok száma az EU-n belül 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	201	211	142	205	759
Letartóztatások	774	1077	1002	975	3828
Ítéletek	337	526	587	569	2019
Halálos áldozatok	4	151	142	68	365

*Megjegyzés:* Szem előtt kell tartanunk, hogy az Egyesült Királysággal kapcsolatos adatok erősen hiányosak, így nem tudjuk, hogy pontosan hány terrorizmussal kapcsolatos letartóztatás és ítélet született az EU-n belül a vizsgált időszakban.

*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző



**1. ábra: A sikeres, a sikertelen és a megghiúsított terrortámadások összesített számának alakulása az EU-n belül 2014 és 2017 között, motiváció szerint**

*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző

<sup>1</sup> 2017-tel kapcsolatosan a TE-SAT 2018 kiemeli, hogy a halálos áldozatok számában nem szerepelnek az észak-írországi merényletek áldozatai. Lásd: TE-SAT 2018, [online], 2018, 9. o. Forrás: Europol [2018. 06. 20.]. Az észak-írországi rendőrség jelentése szerint Észak-Írországban 2017. április 1-je és 2018. március 31-e között ketten veszítették életüket. Lásd: Police Recorded Security Situation Statistics. Annual Report covering the period 1st April 2017–31st March 2018, [online], 2018. 05. 17., 2. o. Forrás: Psn.police.uk [2018. 06. 20.]. A többi év kapcsán nem tudjuk, hogy a TE-SAT figyelembe vette-e az észak-írországi adatokat, vagy sem.

## Vallási indíttatású terrorizmus

Az EU-s tagállamok 2017-re vonatkozóan 33 vallási indíttatású terrorcselekményt és merényletkísérletet jelentettek az Europolnak. A 33 támadásból 10 volt sikeres, 12 sikertelen, 11-et pedig a hatóságok akadályoztak meg. A merényletekben 62-en veszítették életüket. 18 EU-s tagállamban 705 személyt vettek őrizetbe, legtöbbjüket Franciaországban (373-at). A letartóztatottak nagy többségét terrorista szervezet feltételezett tagságának gyanújával vették őrizetbe, míg kisebb részüket terrorcselekmény előkészítésében, megtervezésében vagy végrehajtásában való részvétellel vádolták.<sup>2</sup>

**2. táblázat: A vallási indíttatású terrortámadások, letartóztatások, bírósági ítéletek és a merényletekhez köthető halálos áldozatok száma az EU-n belül 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	2	17	13	33	65
Letartóztatások	395	687	718	705	2505
Ítéletek	99	198	358	352	1007
Halálos áldozatok	4	150	135	62	351

*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző

2017-ben a vallási indíttatású merényletek nagy többségét olyan szélsőségesek követték el, akik ott születtek, vagy huzamosabb ideje ott éltek abban az országban, ahol végrehajtották a merényletet, és nem harcoltak egyik Európán kívüli konfliktusövezetben sem – azaz nem visszatérő harcosokról (*returning foreign fighter*) volt szó. Bár sokuk korábban elkövetett valamilyen köztörvényes bűncselekményt, de a hatóságok nem tartották őket a terrorizmus szempontjából veszélyesnek. Az elkövetők nagy többsége vagy egyedül, vagy egy kis létszámú (két, legfeljebb három fős) csoport tagjaként követte el a merényletet, és valamilyen primitív módszerrel kísérelte meg támadást végrehajtani.<sup>3</sup> Ehhez a TE-SAT 2018 szerzői azt is hozzáfűzik, hogy a támadások kivitelezésének „színvonala” csökkent az elmúlt évekhez viszonyítva: egyszerűbb eszközök és kisebb szervezettség jellemezte őket.<sup>4</sup>

A célpontokkal kapcsolatosan három jellemzőre világít rá az Europol. A merénylők olyan célpontokat szemeltek ki, amelyek egyrészt a nyugati életstílust jelképezik,<sup>5</sup> másrészt az államhatalom jelképeinek tekinthetők (például a rendőrök elleni gyilkossági kísérletek), és végül, ahol lehetőség volt arra, hogy a támadás minél több halottat és sebesültet követeljen.<sup>6</sup>

Az Europol szerint az unióból – főként az Egyesült Királyságból, Franciaországból, Belgiumból és Németországból – az elmúlt évek során körülbelül ötezren mentek Szíriába

<sup>2</sup> TE-SAT 2018, 23.

<sup>3</sup> Ez alól kivételt képez a manchesteri öngyilkos merénylet, a barcelonai és a cambrilsi gázolós támadások (utóbbiak esetében az elkövetők robbanószerkezeteket is fel akartak használni a merényletekhez, a tervek azonban megghiúsultak, mert néhány nappal a támadások előtt véletlenül működésbe léptek a robbanószerkezetek), és a londoni Parsons Green metróállomáson végrehajtott, kudarcba fulladt robbantásos merényletkísérlet. Lásd: TE-SAT 2018, 25.

<sup>4</sup> Uo., 5.

<sup>5</sup> Például a manchesteri robbantás a popkoncerten.

<sup>6</sup> Ide sorolható a manchesteri robbantás és a spanyolországi gázolós támadások. TE-SAT 2018, 5.

és Irakba harcolni, 2017-ben viszont nagyjából már csak 2500 európai volt az úgynevezett „Iszlám Állam” harcosai közt. Megközelítőleg 1500 szélsőségesről feltételezik, hogy visszatért Európába, és körülbelül ezen veszítették életüket a harcok során. Magyarországról szolgáltatott adatok szerint a balkáni országokból 2014–2016 között nagyjából ezen csatlakoztak az Iszlám Államhoz, és jelentős részük már vissza is tért szülőhazájába. A TE-SAT 2018 hozzáteszi, hogy a szíriai és az iraki biztonsági helyzet megváltozásával nehezebb lett elhagyni az Iszlám Állam által uralt területeket. Az Európából érkezett szélsőségesek egy része megpróbálkozik visszatérni Európába, míg a többi továbbáll egy másik konfliktus-övezetbe, például Észak-Afrikába vagy Dél-Ázsiába.<sup>7</sup> A kiadvány szerint a korábbi évekhez képest 2017-ben csökkent az Irakba és Szíriába utazó európai szélsőségesek száma, a visszatérők pedig alacsony volt.<sup>8</sup>

Azokkal a harcosokkal kapcsolatosan, akik visszatérésük után nem fordítottak hátat a „dzsihádnak”, számos veszélyre mutattak rá az EU-s hatóságok. A konfliktuszónát megjárta „önkéntes dzsihadisták” egyrészt harci tapasztalattal rendelkezhetnek, másrészt más szélsőségesek számára példaképpül szolgálhatnak és tovább radikalizálhatják őket, valamint toborzást folytathatnak az érintett EU-s országok muszlim közösségeiben.<sup>9</sup> Ehhez kapcsolódóan az olasz, a német, a holland és a svájci hatóságok jelentették, hogy 2017-ben több olyan radikálissal vettek őrizetbe, akik az önkéntesek külföldre utazását szervezték meg, vagy logisztikai és anyagi támogatást nyújtottak a kiutazóknak. Ahogy az Iszlám Állam egyre gyengül, úgy próbálja egyre jobban a különböző propagandacsatornáin<sup>10</sup> keresztül feltüzelné a nyugati országokban élő muszlimokat, hogy merényleteket hajtsanak végre, ugyanakkor a szélsőséges szervezetnek csökkent az a képessége, hogy a 2015. novemberi 13-i párizsi merényletsorozathoz hasonlóan Szíriából vagy Irakból irányítson akciókat, és emiatt olyan nyugati országokban elkövetett merényleteket is magára vállal, amelyekhez ténylegesen semmi köze sem volt.<sup>11</sup> Fontos megjegyezni, hogy attól még az al-Káida nem szűnt meg létezni, mert az elmúlt években az Iszlám Állam vált a nyugati világ számára a vallási indíttatású terrorizmus fő veszélyforrásává. Háttérbe szorult ugyan, de fiókszervezetein és szélsőséges követőin keresztül továbbra is komoly veszélyt jelent a világ számos országára, így az európai országokra is.<sup>12</sup>

A TE-SAT 2017-es és 2018-as kiadása a konfliktusövezetekbe utazó nők és kiskorúak növekvő számára hívja fel a figyelmet. Az Egyesült Királyságból, Ausztriából és Dániából induló önkéntesek átlagéletkora az elmúlt évek során egyre csökkent, emellett a belga hatóságok szerint nemcsak a konfliktuszónákból visszatérő férfiak, hanem a nők és a gyerekek is biztonsági kockázatot jelenthetnek, hiszen ők is kaphattak kiképzést terrorcselekmény végrehajtására.<sup>13</sup> Ugyanakkor az előző évi kiadáshoz hasonlóan a TE-SAT 2018 hozzáteszi,

<sup>7</sup> Uo., 26.

<sup>8</sup> Uo., 6.

<sup>9</sup> Például, ha egy Európába visszatérő szélsőséges börtönbe kerül, akkor az illető összefoghat a többi radikális muszlim rabtársával, és szabadulásukat követően külföldre utazhatnak, beállva valamelyik militáns szervezet sorai közé harcolni.

<sup>10</sup> Például a Dabiq, a Rumiya és az al-Naba' magazin, vagy a különböző „hírügynökségek”, „médiaközpontok” és média-termékek, mint az Amaq Hírügynökség, az al-Hayat Médiaközpont, az al-Furqan Médiagyártó Társaság, az al-Himma Könyvtár és az al-Bayan Rádió.

<sup>11</sup> TE-SAT 2018, 28–29.

<sup>12</sup> Erről a legfrissebb TE-SAT-kiadványban is olvashatunk. TE-SAT 2018, 7.

<sup>13</sup> TE-SAT 2017, [online], 2017, 13. o. Forrás: Europol [2018. 06. 20.]; TE-SAT 2018, 28.

hogy a szélsőségesek nem használják rendszerszinten a menekültáradatot ahhoz, hogy bevagy visszajussanak Európába; viszont tény, hogy a menekültek és a bevándorlók között terroristák is megbújhatnak, azonban számarányuk meglehetősen alacsony.<sup>14</sup>

A nem EU-tag nyugat-balkáni országok kapcsán 2017-re vonatkozóan nem jelentettek vallási indíttatású terrorcselekményt, ugyanakkor tendenciaként megfigyelhető, hogy Szerbiában a muzulmán szélsőségesek egyre növekvő számban fenyegetnek meg nőket, valamint általában véve a bosnyák, az albán és a roma kisebbséghez tartozókat.<sup>15</sup>

## Szeperatista terrorizmus

A szeperatista terrorizmus a terrorcselekményekkel kapcsolatosan három uniós országot érint: Spanyolországot, az Egyesült Királyságot és Franciaországot. A szeperatista terrorizmus kapcsán jóval több letartóztatás történt 2017-ben, mint a korábbi évek során, az ítéletek száma viszont csökkenő tendenciát mutat. Az adatokkal összefüggésben fontos megjegyezni, hogy az Egyesült Királyság az Európától eltérően „származása”, „gyökere” alapján kategorizálja a terrorizmus válfajait („hazai”, „nemzetközi” stb.).<sup>16</sup> Az eltérő besorolásból adódóan a britek által közölt adatok a TE-SAT jelentésekben egészen a 2017-es kiadásig a „nem meghatározott” kategóriába kerültek. Azóta a szigetország a terrorcselekményeket motivációs szempontból osztályozza, így 2016-tól kezdődően a korábbi évekhez képest ezért látunk jelentősnek mondható növekedést a szeperatista merényleteknél, illetve csökkenést a be nem sorolt támadásoknál. A letartóztatásokat és az ítéleteket viszont még mindig nem motivációs szempontból osztályozzák, ezért azok továbbra is a „nem meghatározott” kategóriába kerültek.

**3. táblázat: A szeperatista terrortámadások, letartóztatások és bírósági ítéletek száma az EU-ban 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	67	65	99	137	368
Letartóztatások	154	168	84	30	436
Ítéletek	207	171	125	49	552

*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző

**4. táblázat: Az egyik kategóriába sem sorolt („nem meghatározott”) terrortámadások, letartóztatások és bírósági ítéletek száma az EU-n belül 2014 és 2017 között**

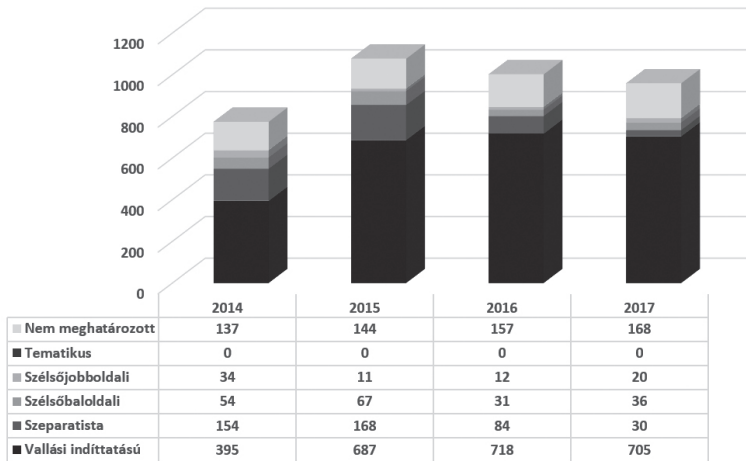
	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	118	107	2	6	233
Letartóztatások	137	144	157	168	606
Ítéletek	6	109	92	125	332

*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző

<sup>14</sup> TE-SAT 2018, 28.; Alex P. SCHMID: Links between Terrorism and Migration: an Exploration, [online], 2016, 43-46. Forrás: Icct.nl [2018. 06. 20.].

<sup>15</sup> TE-SAT 2018, 34.

<sup>16</sup> Lényegében arról van szó, hogy a kérdéses terrorizmustípus az Egyesült Királyságon belül működő terrorista (anya-) szervezethez, esetleg a szigetországon belül létrejött mozgalomhoz kötődik-e, vagy sem.



**2. ábra: A terrorizmussal kapcsolatos letartóztatások számának alakulása az EU-n belül 2014 és 2017 között**

*Forrás: TE-SAT 2015-2018 alapján készítette a szerző*

Észak-Írországból az Ideiglenes IRA (*Provisional Irish Republican Army – PIRA*) 2005-ös fegyverletétele ellenére a protestáns–katolikus megbékélést ellenző, úgynevezett „disszidens” katolikus terrorszervezetek, úgymint az IRA Folytonosság (*Continuity Irish Republican Army – CIRA*), az Új IRA (*New IRA*), az Írország Katonái (*Oglaigh na hÉireann*) és egy korábban ismeretlen szervezet, a Köztársaság Hadserege (*Arm Na Poblachta*) továbbra is a fegyveres harc folytatása mellett kötelezték el magukat.<sup>17</sup> A disszidens csoportok megpróbálják fokozni a biztonsági erők tagjai és a brit érdekeltségű célpontok elleni támadásokat, ezért a legtöbb támadást katonák, rendőrök, a büntetés-végrehajtásban dolgozók és olyan civilek ellen követik el, akik segítenek a biztonsági erőknek. A merényleteket kisebb improvizált („házi készítésű”) robbanóeszköz, lőfegyver, vagy autóba rejtett robbanószerkezet alkalmazásával hajtják végre. A szeparatista szélsőségesek köztörvényes bűncselekményeket is rendszeresen elkövetnek (kábitószer-kereskedelem, gyilkosság, zsarolás, csempészás, olajszőkítés). A brit koronahű protestáns militánsok tevékenységéről nem található információk az elmúlt négy év TE-SAT jelentéseiben.

Az elmúlt évtizedekben Spanyolország két tartományában folyt fegyveres szeparatista erőszak: Baszkföldön és a portugál határ közelében fekvő Galíciában. Az elmúlt közel másfél év eseményeit vizsgálva úgy tűnik, hogy a *Baszk Haza és Szabadság (Euskadi Ta Askatasuna – ETA)* sorsa megpecsételődött, és véglegesen lezárult egy tragédiákkal teli korszak Baszkföldön. Az ETA hanyatlása a 2000-es évek közepétől kezdve fokozódott, egyrészt a társadalmi támogatottság gyors csökkenéséből adódóan, másrészt azért, mert a spanyol, a francia és a portugál bűnüldöző szerveknek sikerült felszámolni a terrorista szervezet bázisait, búvóhelyeit és fegyverraktárait, továbbá letartóztatták az ETA számos fontos pozícióban lévő tagját. A terrorszervezet 2011 őszén hirdetett véglegesen tűzszü-

<sup>17</sup> TE-SAT 2018, 45.



netet, ezután a következő fontos mozzanat a fegyverek beszolgáltatása volt. Az ETA 2014 februárjában tette meg az első, jelképesnek mondható lépést azzal, hogy átadott néhány fegyvert és kis mennyiségű robbanóanyagot a leszerelést felügyelő közvetítő szervezetnek, a Nemzetközi Ellenőrző Bizottságnak (*International Verification Committee – IVC*), 2017 áprilisában pedig beszolgáltatta saját bevallása szerint a teljes, még megmaradt arzenálját az IVC-nek.<sup>18</sup> Ezek az előzmények készítettek elő a terrorista szervezet megszűnését, amit az ETA 2018. május 2-án jelentett be.<sup>19</sup> Ugyanakkor Észak-Írországhoz hasonlóan a keményvonalas nacionalisták közül Baszkföldön sem nyugodott bele mindenki a fegyveres küzdelem feladásába. Bár a régióban az ETA 2011-ben bejelentett tűzszünete óta jelentősen visszaesett a terrorcselekmények száma, de az utcai erőszak nem szűnt meg teljesen. A TE-SAT 2016-os, 2017-es és 2018-as jelentései a Hazafias Baloldal (*Izquierda Abertzale*) radikális baloldali nacionalista mozgalomhoz köthető tömörüléseket, különösen az Ernai nevű csoportot teszik felelőssé a szabotázsakciókban megnyilvánuló terrorcselekményekért és az utcai rendbontásért, de az általuk folytatott erőszakos tevékenység (például bankfiókok és tömegközlekedési eszközök szétverése) jelenleg meg sem közelíti az ETA terrortámadásainak színvonalát.<sup>20</sup>

Galíciában a Galíciai Ellenállás (*Resistência Galega – RG*) 2005 óta egy független, szocialista berendezkedésű galíciai állam megteremtéséért harcol. Az RG terrorcselekményei eddig nem követeltek emberéletet, az akciók elsősorban inkább a nagy anyagi károkozásra töreksenek.<sup>21</sup> A galíciai fegyveres szeparatizmus a letartóztatások és az alacsony támogatottság miatt az elmúlt években jelentősen meggyengült: a 2015 és 2017 közti időszakra vonatkozóan a TE-SAT kiadványok nem írtak a Galíciai Ellenállásnak tulajdonított terrorcselekményekről, vagyis úgy tűnik, hogy a szervezet 2015 óta inaktív.

Franciaországban Korzika szigetén évtizedek óta a Korzikai Nemzeti Felszabadítási Front (*Fronte di Liberazione Naziunale Corsu – FLNC*) és más kisebb szeparatista csoportok küzdenek évtizedek óta a Franciaországtól való függetlenségért. Az FLNC 2014-ben fegyverletételt jelentett be,<sup>22</sup> ennek ellenére a TE-SAT adatai szerint 2015 és 2017 között összesen 107 merénylet és merényletkísérlet történt Franciaországban – a támadások feltehetően részben a még működő kisebb korzikai csoportokhoz, részben pedig a Kurd Munkáspárt Franciaországban élő szimpatizánsaihoz köthetők.

A TE-SAT jelentések két olyan EU-n kívüli szeparatista terrorszervezetről írnak, amelyek az EU-n belül általában véve nem hajtanak végre támadásokat, de a terrorizmussal összefüggő tevékenységeket folytatnak, többek között terrorszervezetek finanszírozását, toborzást, logisztikai tevékenységet és a szélsőséges propaganda terjesztését, emellett

<sup>18</sup> Lásd: Giles TREMLETT: Exclusive: Eta documents reveal details of weapons dumps as group disarms, [online], 2017. 04. 08. Forrás: TheGuardian.com [2018. 06. 25.]; Az ETA valószínűleg már tisztára mosott fegyvereket ad le, [online], 2017. 04. 08. Forrás: Kitekintó.hu [2018. 07. 01.]; The IVC announces the conclusion its work, [online], 2017. 07. 06. Forrás: Ivcom.org [2018. 07. 01.].

<sup>19</sup> Sam JONES: Basque separatist group Eta announces dissolution, [online], 2018. 05. 02. Forrás: TheGuardian.com [2018. 07. 02.].

<sup>20</sup> TE-SAT 2016, [online], 2016, 34. o. Forrás: Europol [2018. 07. 06.]; TE-SAT 2017, 41.; TE-SAT 2018, 46.

<sup>21</sup> TE-SAT 2013, [online], 2013, 25. o. Forrás: Europol [2018. 07. 06.].

<sup>22</sup> Michael DAY: Corsican terror group lays down arms in battle for independence from France, [online], 2014. 06. 27. Forrás: Independent.co.uk [2018. 07. 02.].

pedig – felhasználva az unió országaiban élő diaszpórát – a szervezett bűnözésen<sup>23</sup> keresztül próbálnak meg pénzhez jutni. Az egyik ilyen terrorista szervezet a Srí Lanka-i gyökerű Tamil Tigrisek, akikről viszont a korábbi évektől eltérően a TE-SAT 2018-as kiadványa nem közöl semmilyen információt, a másik pedig a Kurd Munkáspárt (*Partiya Karkerên Kurdistanê* – PKK). A TE-SAT 2018 Franciaország és Belgium kapcsán tesz említést a kurd szélsőségesek török érdekeltségek elleni támadásairól, valamint militáns kurd és török aktivisták összecsapásáról. Franciaország arról tájékoztatta az Európolt, hogy országa területén a PKK a Kurd Ifjúsági Szervezeten (*Komalên Ciwan*) keresztül próbál meg kurd fiatalokat beszervezni a pártba. A diaszpórából minden évben néhány tucatnyi radikális csatlakozik a Kurd Munkáspárthoz. A beszervezetteket a PKK először az „ideológiai képzést” nyújtó táboraiba, majd később a fegyveres harcra való felkészítéssel foglalkozó kiképzőtáborokba küldi.<sup>24</sup>

## Szélsőbaloldali terrorizmus

Az EU-n belül a szélsőbaloldali terrorcselekményeket napjainkban különböző olaszországi, görögországi és spanyolországi (vagyis az úgynevezett „mediterrán anarchista háromszög”<sup>25</sup> országaiban működő) anarchista csoportok követik el, és nem az 1970-es, 1980-as és 1990-es években aktív marxista-leninista szervezetek. Az anarchisták célpontjai között megtaláljuk többek között a kormányzati tisztségviselőket, a rendőröket és a pénzügyteket. A szélsőbaloldali terrorizmus kapcsán 2015 és 2017 között a letartóztatások és az ítéletek kapcsán láthatunk komolyabb változást.

**5. táblázat: A szélsőbaloldali terrortámadások, letartóztatások és bírósági ítéletek száma az EU-n belül 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	13	13	27	24	77
Letartóztatások	54	67	31	36	188
Ítéletek	13	45	3	36	97

*Forrás:* TE-SAT 2015-2018 alapján készítette a szerző

A legjelentősebb európai anarchista terrorszervezetek, a görög Tűz Sejtjeinek Összeesküvése (*Synomosía Pyrínon Tis Fotiás*) és az olasz Informális Anarchista Szövetség (*Federazione Anarchica Informale* – FAI) egy Nemzetközi Forradalmi Frontnak (*International Revolutionary Front*) elnevezett, decentralizált, határokon átnyúló és az egymás iránti szolidaritáson alapuló hálózat kialakítására töreksenek. Ennek tudható be, hogy a FAI „brandjét” („márkanévét”) használva az elmúlt évek során különböző anarchista csoportosulások nemcsak európai országokban, hanem Argentínában, Chilében és Indonéziában

<sup>23</sup> Például csalás, pénzmosás, zsarolás (védelmi pénz szedése), illegális szerencsésjáték, bankkártyacsalás, kábítószer-kereskedelem, emberrablás, emberkereskedelem, embercsempészet, cigarettacsempészet, olajszőkítés.

<sup>24</sup> Franciaország szerint az „ideológiai képzéssel” foglalkozó táborok még Európán belül találhatóak, a fegyveres kiképzést viszont Örményországban, Irakban és Iránban kapják meg az újoncok. Lásd: TE-SAT 2018, 46.

<sup>25</sup> TE-SAT 2013, 31.



is követték el merényleteket, tiltakozva többek között a bebörtönzött görög és olasz anarchisták fogva tartása, illetve a Nemzetközi Valutaalap (IMF) politikája ellen.<sup>26</sup> Ugyanakkor a TE-SAT 2018 kiemeli, hogy ezek között a csoportok között nincs együttműködés, és a támadásokat nem központilag irányítják. A TE-SAT 2018 hozzáteszi, hogy a görögországi anarchisták művelési képessége egyre erősödik, és egyre gyakrabban férnek hozzá katonai jellegű halálos fegyverekhez is. Görög terroristák felelősek egy németországi és egy franciaországi merényletért is, amelyek egy nagyobb robbantássorozat végrehajtására törekvő kísérlet részét képezték.<sup>27</sup> 2017-ben a szélsőbaloldali terrorizmus Olaszországban és Spanyolországban a görögországihoz képest jóval alacsonyabb intenzitással volt jelen. Az olasz terrorcsoportok művelési képessége erősen korlátozott volt, míg a spanyolországi merényletek túlnyomórészt meglehetősen szervezetlen egyéni akciók voltak. A TE-SAT 2017-ben olvashatunk arról, hogy 2016-ban Spanyolországból a szélsőbaloldali militánsok közül többen csatlakoztak egyes szíriai és iraki kurd milíciákhoz, hogy részt vegyenek az Iszlám Állam elleni harcban. Kérdés, hogy hazatérésük esetén mindez mennyiben fogja befolyásolni a Spanyolországban belüli tevékenységüket;<sup>28</sup> a TE-SAT 2018-as kiadványa ugyanakkor nem ír semmit velük kapcsolatban.

A törökországi gyökerű marxista-leninista Forradalmi Népi Felszabadítási Párt-Front (*Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi* – DHKP-C) az EU-s országokban nem a terroristámadásokra, hanem a propagandaterjesztésre, a toborzásra, valamint a pénzszerzésre összpontosít. A TE-SAT 2018 hangsúlyozza, hogy a DHKP-C uniós országokban működő hálózata a törvényesen létrehozott szervezeteken keresztül logisztikai és pénzügyi támogatást biztosít a törökországi terrorista tevékenységhez.<sup>29</sup>

## Szélsőjobboldali terrorizmus

A szélsőjobboldali terrorcselekmények száma meglehetősen alacsony, ugyanis a bűnüldöző szervek a legtöbb szélsőjobboldali erőszakos cselekményt nem terroristámadásnak tekintik, hanem gyűlölet-bűncselekménynek.

**6. táblázat: A szélsőjobboldali terroristámadások, letartóztatások és bírósági ítéletek száma az EU-n belül 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	0	9	1	5	15
Letartóztatások	34	11	12	20	77
Ítéletek	12	3	9	4	28

*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző

<sup>26</sup> TE-SAT 2013, 32–33.

<sup>27</sup> A terroristák tíz csomagba rejtett pokolgépet küldtek szét, ebből egyet-egyet Németországba (a pénzügyminiszternek címezve) és Franciaországba (az IMF épületéhez), a többi nyolcat pedig görögországi célpontoknak. Lásd: TE-SAT 2018, 48.

<sup>28</sup> TE-SAT 2017, 43.

<sup>29</sup> TE-SAT 2018, 49.

Németországban az elmúlt évek során jelentősen nőtt a menekültek és a bevándorlók elleni támadások száma (menekültszállások felgyújtása, rongálás, gyilkossági kísérletek): 2014-ben 198 támadásról adtak hírt, míg 2015-ben már több mint 800-ról.<sup>30</sup> Franciaországban 2015-ben a Charlie Hebdo szerkesztősége elleni támadás után nőtt meg a szélsőjobboldali erőszakos cselekmények, köztük a terrortámadások száma, a merényletek azonban nem követeltek emberéletet és sérültek sem voltak. Az Egyesült Királyságban a 2016-os Brexit-kampányt követően számos támadást hajtottak végre menekültek, vendégmunkások és bevándorlók ellen, továbbá a kampány ideje alatt megölték egy Brexit-ellenes munkáspárti képviselőt, Jo Coxot.<sup>31</sup> A szigetországban 2017-ben is megpróbálták megölni egy munkáspárti politikust, Rosie Coopert, Németországban pedig 2017 áprilisában tartóztattak le egy katonát, aki magas rangú német politikusokat akart meggyilkolni, mert őket hibáztatta a menekültválság kialakulásáért.<sup>32</sup> 2017-ben öt szélsőjobboldali terrorcselekményt hajtottak végre az EU-ban, mind az ötöt az Egyesült Királyságban. Ebből kettő gázolósos (*ramming*) támadás volt, vagyis arra tettek kísérletet, hogy az akciók – a vallási indíttatású támadásokhoz hasonlóan – minél több halottat és sebesültet követeljenek, ennek ellenére az említett két támadásnak „csak” egy halálos áldozata és tíznel több sebesültje volt. Az Egyesült Királyságban történt támadásokhoz kapcsolódóan Mark Rowley, a londoni rendőrség (*Metropolitan Police*) korábbi magas beosztású tisztviselője a szélsőjobboldali terrorcselekmény-kísérletek növekvő számára hívta fel a figyelmet.<sup>33</sup>

Az unió belül a szélsőjobboldali terrorizmushoz köthető letartóztatott gyanúsítottak száma 2015-höz és 2016-hoz képest 2017-ben közel megduplázódott, a legtöbb gyanúsítottat – 15 személyt – pedig Franciaországban vették őrizetbe.

Julian King, az Európai Bizottság biztonsági unióért felelős biztosa 2017 márciusában a szélsőjobboldali erőszak jelentette veszély erősödéséről beszélt, hozzátéve, hogy a szélsőjobboldali erőszakkal a média kevésbé foglalkozik, mint a szélsőséges muszlimok terror-támadásaival.<sup>34</sup>

A TE-SAT 2018 a számos EU-n belüli szélsőjobboldali szervezetből elsősorban az úgynevezett „identitárius mozgalom” hálózatához tartozó muszlim-, cigány-, zsidó-, NATO-, EU- és baloldallelles németországi *Identitäre Bewegung Deutschland* nevű szervezetet, illetve a hálózathoz tartozó hollandiai, franciaországi és ausztriai fiókszervezeteket emeli ki. Emellett megemlíti az Egyesült Királyságban betiltott, faji háborút propagáló Nemzeti Akció (*National Action*) nevű szervezetet, illetve az annak betiltása után megalakult Skót Hajnal (*Scottish Dawn*) és NS131 nevű csoportokat is. Mindkét szervezet ugyanazzal az ideológiával és tagsággal rendelkezett, mint a Nemzeti Akció. A visegrádi országok militáns szélsőjobboldali szervezetei kapcsán a csehországi *Pro-Vlast* mozgalomról és a szlovákiai *Slovenskí Branci* csoportról tesz említést.<sup>35</sup> Ugyanakkor a TE-SAT jelentések szerint

<sup>30</sup> TE-SAT 2016, 41.

<sup>31</sup> TE-SAT 2017, 45–46.

<sup>32</sup> Lizzie DEARDEN: National Action: 'Leader of neo-Nazi terrorist group' charged with encouragement to murder Labour, [online], 2017. 10. 26. Forrás: Independent.co.uk [2018. 07. 10.]; TE-SAT 2018, 52.

<sup>33</sup> Lizzie DEARDEN: Four far-right UK terrorist plots foiled since Westminster attack, police reveal, [online], 2018. 02. 26. Forrás: Independent.co.uk [2018. 07. 10.].

<sup>34</sup> TE-SAT 2018: *i. m.*, 51.; Matthew TEMPEST: Commissioner warns of 'growing menace' of right-wing terrorism in EU, [online], 2017. 03. 23. Forrás: Euractive.com [2018. 07. 14.].

<sup>35</sup> TE-SAT 2018, 51–52.

az erősödő erőszak ellenére egyrészt a politikai jobbszélen elsősorban eseti jellegű, szórva-nyos szélsőséges cselekményekkel kell számolni és nem terrorizmussal, másrészt a kiterjedt nemzetközi kapcsolatok ellenére a kis létszámmal működő militáns szélsőjobboldali csoportoknak kicsi a társadalmi támogatottsága, és a tagok közt gyakori a széthúzás.

## Tematikus (*single issue*) terrorizmus

A terrorizmus többi válfajától eltérően a tematikus terrorizmushoz köthető aktivisták nem akarják megváltoztatni egy adott ország teljes politikai, gazdasági és alkotmányos berendezkedését, hanem csak egy adott témára, részkérdésre összpontosítanak, emiatt a hatóságok a tematikus erőszakkal összefüggő cselekményeket ritkán tekintik terrorizmusnak.

**7. táblázat: A tematikus terrortámadások, letartóztatások és bírósági ítéletek száma az EU-n belül 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Támadások	1	0	0	0	1
Letartóztatások	0	0	0	0	0
Ítéletek	0	0	0	0	0

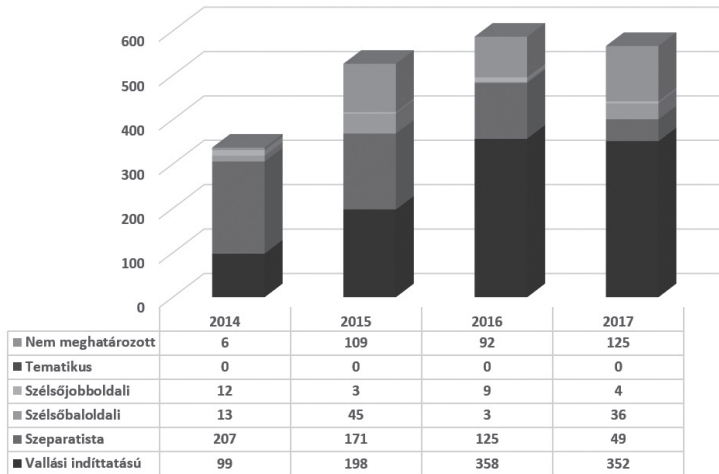
*Forrás:* TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző

Nagy általánosságban a tematikus szélsőségesnek három jelentősebb típusát lehet megkülönböztetni: a radikális állatjogi, a szélsőséges környezetvédő, valamint az elsősorban az Egyesült Államokban aktív militáns abortuszellenes mozgalmat. A rendelkezésre álló adatok szerint a *single issue* erőszak Európában leginkább az állatok bántalmazása, különösen az állatkísérletek ellen tiltakozó szélsőséges állatvédők akcióival van jelen, azonban a TE-SAT-kiadványok a jelenség kapcsán említést tesznek olyan erőszakba fulladó protestmozgalmakról is, amelyek csak egy adott ország egy bizonyos régióját érintik. Ilyen például Olaszországban a No TAV mozgalom, amely a Lyont Torinóval összekötő gyorsvasút (*Treno Alta Velocità* – TAV, nagysebességű vasút) megépítése elleni tiltakozásból született.<sup>36</sup> A TE-SAT jelentések rámutatnak arra, hogy az utóbbi években az egyre erőszakosabb akciókban érdekelt anarchisták megpróbáltak beférkőzni a környezetvédő mozgalmakba, köztük a No TAV-ba is. Mindezzel az volt a céljuk, hogy belerángassák a környezetvédőket egy szélesebb értelemben vett, a kérdéses építkezés elleni tiltakozáson túlmutató erőszakos, rendszerellenes és globalizációellenes küzdelembe, ezért vált a No TAV – a rongálásra és a gyújtogatásra helyezve a hangsúlyt – egy idő után egyre erőszakosabbá. Azonban a TE-SAT 2017-es és 2018-as kiadása szerint csökkent az anarchisták befolyása a környezetvédő mozgalmakra, mert időközben sikerült kiszorítani a mozgalmakból a legszélsőségesebb elemeket.<sup>37</sup> Mindezek mellett a TE-SAT 2018 arról is szót ejt, hogy bár a szélsőséges állatjogi aktivisták által elkövetett erőszakos cselekmények száma

<sup>36</sup> Olaszországban a No TAV mintájára számos „No” mozgalom született az elmúlt években: a „No Grandi Navi” a nagyméretű tengerjáró hajók kikötése elleni protestmozgalomként jött létre Velencében, a „No Ponte” aktivistái pedig a Szicíliát az Appennini-félszigettel összekötő, a Messinai-szoros feletti híd megépítése ellen tiltakoznak. Lásd: TE-SAT 2017, 48.

<sup>37</sup> Uo., 48.; TE-SAT 2018, 53.

erősen csökkent az unió belül, úgy tűnik, hogy a szélsőséges állat- és környezetvédő csoportosulások szülőhazájának tekinthető Egyesült Királyságban<sup>38</sup> kezd újjáéledni a radikális állatvédő mozgalom.<sup>39</sup>



**3. ábra: A terrorizmussal kapcsolatos elmarasztaló és felmentő ítéletek számának alakulása az EU-n belül 2014 és 2017 között**

*Forrás: TE-SAT 2015-2018 alapján készítette a szerző*

## A leginkább fenyegetett uniós tagállamok

Az Európai Unió tagállamainak körülbelül háromnegyed részét fenyegeti a terrorizmus valamelyik válfaja, azonban nem egyenlő mértékben. Vannak olyan országok, ahol a terrorizmus egy adott típusa (például a vallási indíttatású vagy a szeparatista) intenzívebben jelentkezik, mint más EU-s tagállamban, míg más országokban a terrorizmusnak csak egy vagy két típusa jelent biztonsági kockázatot, máshol viszont az összes típusa jelen van; továbbá léteznek olyan EU-s országok is, ahol a terrorizmus semmilyen formában nincs jelen. Az alábbiakban azoknak az EU-s országoknak az adatait tekinthetjük át, amelyekben 2014 és 2017 között a legtöbb incidens és letartóztatás történt, illetve bírósági ítélet született, megvizsgálva, hogy ezekben az országokban a terrorizmus mely típusai jelentették a fő veszélyforrást.

<sup>38</sup> Szinte az összes militáns állat- és környezetvédő szervezet a szigetországban jött létre, mint például az *Animal Liberation Front* és az *Earth Liberation Front*.

<sup>39</sup> Az *Animal Liberation Front* több tucatnyi erőszakos akcióért vállalta a felelősséget. Lásd: TE-SAT 2018, 53.

**8. táblázat: Az incidensek száma az Egyesült Királyságban, Franciaországban, Spanyolországban és Olaszországban 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Egyesült Királyság	109	103	76	107	395
Franciaország	52	73	23	74	222
Spanyolország	18	25	10	16	69
Olaszország	12	4	17	14	47

*Forrás: TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző*

A sikeres, a sikertelen és a megghiúsított merényletek között 2014 és 2017 között az Egyesült Királyságban, Franciaországban és Spanyolországban a szeparatista, míg Olaszországban a szélsőbaloldali terrorcselekmények voltak többségben.

**9. táblázat: A letartóztatások száma Franciaországban, az Egyesült Királyságban, Spanyolországban és Belgiumban 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Franciaország	238	424	456	411	1529
Egyesült Királyság	132	134	149	168	583
Spanyolország	145	187	120	91	543
Belgium	72	61	65	50	248

*Forrás: TE-SAT 2015–2018 alapján készítette a szerző*

A letartóztatásokat illetően azonban már vegyesebb képet kapunk. A vizsgált időszak során Belgiumban a vallási indíttatású terrorizmus kapcsán tartóztatták le a legtöbb gyanúsítottat, míg Franciaországban és Spanyolországban a legtöbb őrizetbe vétel a vallási indíttatású és a szeparatista terrorizmussal volt kapcsolatos. 2017-ben mindkét országban több volt a vallási indíttatású terrorizmussal összefüggő letartóztatás, mint a szeparatista terrorizmussal kapcsolatos.

Az Egyesült Királyság esetében a Belügyminisztérium, valamint az észak-írországi rendőrség által kiadott éves jelentéseket kell megvizsgálnunk a bővebb adatok miatt.<sup>40</sup> Ezekből tisztán kivehető, hogy míg Észak-Írországon kizárólag a szeparatista terrorizmus kapcsán történt letartóztatások, addig Nagy-Britannia területén a „nemzetközi terrorizmusban” való részvétel kapcsán történt a legtöbb letartóztatás, ami jelentős részben lefedi a vallási indíttatású terrorizmus gyanúsítottjait, hozzátevé, hogy 2001 óta éves szinten a 2017. április 1-je és 2018. március 31-e közti időszakban vették őrizetbe a legtöbb szélsőjobbaldali<sup>41</sup> és vallási indíttatású terrorizmussal kapcsolatos gyanúsítottat.

<sup>40</sup> Az Egyesült Királyság a letartóztatásokat és a bírósági ítéleteket a TE-SAT jelentések esetében nem bontotta le terroristatípusokra, továbbá a TE-SAT-kiadványokban és a szigetország hatóságai által kiadott jelentésekben szereplő adatok között elég komoly eltérések vannak. Fontos hozzátenni, hogy a TE-SAT-kiadványok naptári évet (január 1. – december 31.), az Egyesült Királyság hatóságainak jelentései pedig pénzügyi évet (április 1. – március 31.) vizsgálnak.

<sup>41</sup> A szigetországban a szélsőjobbaldali terrorizmust a „belföldi terrorizmus” kategóriája fedi le.

**10. táblázat: A bírósági ítéletek (elmarasztaló és felmentő ítéletek összesen) száma Spanyolországban, Belgiumban és Franciaországban 2014 és 2017 között**

	2014	2015	2016	2017	Összesen
Spanyolország	198	177	157	71	603
Belgium	46	120	138	85	389
Franciaország	37	14	68	122	241

*Forrás:* TE-SAT 2015-2018 alapján készítette a szerző

**11. táblázat: Az Egyesült Királyságban (Nagy-Britanniában és Észak-Írországban) hozott elmarasztaló ítéletek száma 2014. április 1. és 2018. március 31. között**

	Nagy-Britannia	Észak-Írország	Összesen
2014/2015	94	15	109
2015/2016	74	4	78
2016/2017	31	5	36
2017/2018	39	nincs adat	
Összesen	238		

*Forrás:* Home Office Statistical Bulletin – Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes, and stop and search, Great Britain, financial year ending March 2018: data tables, [online], 2018. 06. 14. *Forrás:* Gov.uk [2018. 06. 20.]; Police Recorded Security Situation Statistics... *i. m.*; A Northern Ireland Office éves jelentései 2014. április 1-e és 2017. március 31-e között, [online], 2018. *Forrás:* Gov.uk [2018. 06. 20.] alapján készítette a szerző

Az ítéleteket vizsgálva a letartóztatásokhoz hasonló eredményre jutunk. Arányait tekintve 2014 és 2017 között Belgiumban és Franciaországban a vallási indíttatású, míg Spanyolországban a szeparatista terrorizmussal kapcsolatban született a legtöbb ítélet. Az Egyesült Királyságot illetően a szigetország hatóságainak jelentéseiből<sup>42</sup> az derül ki, hogy a vizsgált időszakban több vallási indíttatású terrorizmussal („nemzetközi terrorizmussal”) kapcsolatos elmarasztaló ítélet született, mint az összes többi terrorizmustípus kapcsán együttvéve.

## Következtetések

Összegezve a leírtakat, a TE-SAT 2018-ból a következő tendenciák rajzolódnak ki:

- Az iszlám szélsőséges értelmezéséből eredeztethető vallási indíttatású terrorizmus 2015 óta kétségkívül intenzívebb lett, sőt 2017-ben több incidens történt, mint a korábbi évek során összesen; mindamelllett a 2017-es incidenseknek „mindössze” egyharmada volt sikeres. A letartóztatások és a halálos áldozatok száma 2017-ben jelentősen csökkent 2015-höz képest, de még mindig jóval magasabb, mint a 2015 előtti években volt.

<sup>42</sup> Jelen sorok írásakor az észak-írországi elmarasztaló ítéletekkel kapcsolatos adatokat a 2017-2018-as pénzügyi évre vonatkozóan nem ismerjük, mert ezek 2018 őszén jelennek majd meg az Egyesült Királyság kormányának északír ügyekkel foglalkozó hivatalának (*Northern Ireland Office*) éves jelentésében.



- A muszlim szélsőségesek célpontjai között megtalálhatók a nehezen védhető civil célpontok, illetve a nem megfelelően védett nyilvános tömegrendezvények és közösségi terek. Számos merényletnél elérendő cél volt a halálos áldozatok és a sérültek számának maximalizálása.
- A bevándorlók és a menedékkérők között arányait tekintve nagyon kevés Európába érkező szélsőségest találunk, emiatt a bevándorlás és a vallási indíttatású terrorizmus között néhány egyedi esetet leszámítva nincs erős kapcsolat.
- A korábbi évekkel összehasonlítva 2017-ben csökkent az EU országaiból Szíriába és Irakba utazó militáns muszlimok száma, a visszatérőké pedig alacsony volt. A visszatérő „dzsihadista önkéntesek” (körülbelül 1500 fő) potenciális veszélyforrást jelentenek az európai államok biztonságra, közülük is elsősorban azok, akik visszatérésük után nem szakítanak a szélsőséges nézetekkel. A konfliktuszónákból visszatérők közül már nemcsak a felnőtt férfiak, hanem a nők és a kiskorúak is biztonsági kockázatként jelenhetnek meg, mert a közel-keleti szélsőséges szervezetek őket is kiképezhették merényletek végrehajtására és/vagy toborzásra.
- Minél jobban gyengül az Iszlám Állam, a szervezet annál erőteljesebben próbálja feltüzelné az európai muszlimokat, hogy merényleteket hajtsanak végre a kontinens országaiban. Az Iszlám Állam feltűnésével az al-Káida némiképp háttérbe szorult, de ettől még ugyanolyan veszélyes, mint amilyen 2013–2014 előtt volt.
- A szeparatista terrorizmus a merényletek növekvő száma ellenére leáldozóban van. Az EU-n belül jelentősnek mondható szeparatista támadások már csak Észak-Írországból történnek annak köszönhetően, hogy az elmúlt évek során több terror-szervezet, köztük az ETA, megszűnt vagy inaktívvá vált, ugyanakkor a még működő északír katolikus terrorszervezetek aktivitása meg sem közelíti az egykori Ideiglenes IRA tevékenységének szintjét. A Kurd Munkáspárt toborzással, propagandaterjesztéssel és a terrorszervezet finanszírozásával összefüggő tevékenységei viszont nem csökkentek az elmúlt években.
- Az Euro-pol szerint a szélsőbaloldali terrorizmus Görögország kapcsán jelentette a legnagyobb problémát 2017-ben, elsősorban azért, mert a görög terroristák egyre gyakrabban férnek hozzá nagy tűzerejű kézfegyverekhez.
- A menekült- és a bevándorlási hullám ellenére a szélsőjobboldali terrorcselekmények száma nem emelkedett jelentősen az elmúlt években, ugyanakkor a TE-SAT jelentések rávilágítanak arra, hogy a külföldiek, a baloldali aktivisták és a szélsőjobboldalt elítélő politikusok elleni támadások, valamint a szélsőjobboldali terrorizmusban való részvétellel vádolt letartóztatottak száma növekvő tendenciát mutat. Megvizsgálva a TE-SAT adatait és az Egyesült Királyság Belügyminisztériumának jelentéseit a merényletek és a letartóztatások kapcsán, kijelenthető, hogy az elmúlt években a szélsőjobboldali terrorizmus Franciaországban és az Egyesült Királyságban erősödött meg a legjobban.
- A tematikus terrorizmus marginális részét képezi az EU-n belüli terrorista tevékenységnek. A tematikus erőszak kapcsán a szélsőséges állat- és a környezetvédők akcióit szoktuk megemlíteni, tevékenységüket ugyanakkor az EU-s országok hatóságai nagyon ritkán tekintik terrorizmusnak.

Megvizsgálva az incidensek, a letartóztatások és az ítéletek számát, 2014 és 2017 között az EU leginkább fenyegetett országai az Egyesült Királyság, Franciaország, Spanyolország, Belgium és kisebb részben Olaszország voltak. Annak ellenére, hogy az Egyesült Királyságban, Franciaországban és Spanyolországban több szeparatista merénylet történt, mint vallási indíttatású, mind az öt vizsgált országban – különösen 2016 óta – több vallási indíttatású terrorizmussal összefüggő őrizetbe vétel és ítélet született, mint bármelyik másik terrorizmustípus kapcsán.<sup>43</sup>

Végül fontos hangsúlyozni, hogy a terrorizmus, illetve a terrorizmus egyes típusai nem egyformán érintik az uniós országokat, sőt az egyes országrészekkel kapcsolatosan is lényeges különbségek fedezhetők fel: az utóbbi kapcsán gondoljunk csak arra, hogy az Egyesült Királyságon belül a terrorizmus más-más típusa fenyegeti Észak-Írországot és Nagy-Britanniát.

## FELHASZNÁLT IRODALOM

- A Northern Ireland Office éves jelentései 2014. április 1-e és 2017. március 31-e között, [online], 2018. Forrás: Gov.uk [2018. 06. 20.]
- Az ETA valószínűleg már tisztára mosott fegyvereket ad le, [online], 2017. 04. 08. Forrás: Kitekintő.hu [2018. 07. 01.]
- DAY, Michael: Corsican terror group lays down arms in battle for independence from France, [online], 2014. 06. 27. Forrás: Independent.co.uk [2018. 07. 02.]
- DEARDEN, Lizzie: Four far-right UK terrorist plots foiled since Westminster attack, police reveal, [online], 2018. 02. 26. Forrás: Independent.co.uk [2018. 07. 10.]
- DEARDEN, Lizzie: National Action: 'Leader of neo-Nazi terrorist group' charged with encouragement to murder Labour, [online], 2017. 10. 26. Forrás: Independent.co.uk [2018. 07. 10.]
- Home Office Statistical Bulletin – Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes, and stop and search, Great Britain, financial year ending March 2018: data tables, [online], 2018. 06. 14. Forrás: Gov.uk [2018. 06. 20.]
- JONES, Sam: Basque separatist group Eta announces dissolution, [online], 2018. 05. 02. Forrás: TheGuardian.com [2018. 07. 02.]
- Police Recorded Security Situation Statistics. Annual Report covering the period 1st April 2017–31st March 2018, [online], 2018. 05. 17. Forrás: Psn.police.uk [2018. 06. 20.]
- SCHMID, Alex P.: Links between Terrorism and Migration: an Exploration, [online], 2016. Forrás: Icct.nl [2018. 06. 20.]
- TEMPEST, Matthew: Commissioner warns of 'growing menace' of right-wing terrorism in EU, [online], 2017. 03. 23. Forrás: Euractive.com [2018. 07. 14.]
- TE-SAT 2013, [online], 2013. Forrás: Europol [2018. 07. 06.]
- TE-SAT 2016, [online], 2016. Forrás: Europol [2018. 07. 06.]
- TE-SAT 2017, [online], 2017. Forrás: Europol [2018. 06. 20.]
- TE-SAT 2018, [online], 2018. Forrás: Europol [2018. 06. 20.]
- The IVC announces the conclusion its work, [online], 2017. 07. 06. Forrás: Ivcom.org [2018. 07. 01.]
- TREMLET, Giles: Exclusive: Eta documents reveal details of weapons dumps as group disarms, [online], 2017. 04. 08. Forrás: TheGuardian.com [2018. 06. 25.]

<sup>43</sup> Bár 2014 és 2017 között Olaszországban a szélsőbaloldali terrorizmushoz kötődően volt a legtöbb támadás, de a legtöbb őrizetbe vétel és ítélet a vallási indíttatású terrorral volt kapcsolatos.